821/09

Den 8. juni 2009 blev i sag nr. 74.654:

xxxxx xxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxx xxxx xxxxx
xxxx xxxxxxxxx

mod

PBU Pædagogernes Pensions kasse
Østerfælled Torv 3
2100 København Ø

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der er omfattet af en pensionsordning i PBU Pædagogernes Pensionskasse, klager ved sin repræsentant over, at selskabet har afvist at udbetale løbende invalidepension.

Selskabet har afvist at udbetale løbende invalidepension med henvisning til, at denne del af pensionsordningen var bortfaldet, før klagerens erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad.

Klageren, der er født i 1959, blev den 22/4 2004 afskediget fra sin stilling som assistent/pædagog ved H. Kommune. Hun indgav den 19/5 2004 ansøgning om helbredsbetingede ydelser, da hun siden den 3/6 2003 havde været sygemeldt som følge af en hjerneblødning. I den vedlagte udaterede lægeattest har klagerens egen læge som svar på spørgsmål om, hvorvidt hun forventede, at klageren helt eller delvist ville genvinde sin arbejdsevne oplyst, at det endnu var for tidligt at vurdere. Af referat af 9/6 2004 fra Hjerneskade Samråd fremgår, at klageren skulle gennemgå en undersøgelse og eventuelt et behandlingsforløb på Center for Hjerneskade.

Selskabet meddelte den 11/10 2004 klageren afslag på udbetaling af invalidesum med henvisning til, at selskabet ikke på nuværende tidspunkt kunne vurdere, om hendes erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad.

Den 28/7 2005 vurderede selskabet, at klagerens erhvervsevne var varigt nedsat med mindst 50 % af den fulde erhvervsevne set i forhold til ethvert erhverv og tilkendte klageren gruppeinvalidesum på 240.000 kr.

Klageren blev efterfølgende tilkendt førtidspension, og ved afgørelse af 8/8 2006 bevilgede selskabet klageren varig bidragsfritagelse, men oplyste samtidig klageren om, at der ikke var månedlig løbende invalidepension på hendes ordning i selskabet.

Klageren er utilfreds med, at selskabet ikke vil udbetale invalidepension, hvilket hun via sin repræsentant har tilkendegivet i en række skrivelser til selskabet.

Da selskabet har fastholdt deres afslag om afvisning af invalidepension, har klageren ved sin repræsentant den 12/9 2008 indbragt sagen for nævnet og anført:

> "På vegne af ovennævnte, fremsendes klageskema i en sag mod PBU, da der er uenighed i opfattelsen af det tidspunkt hvor invaliditeten, på grund af sygdom, indtræffer. Dette har betydning for tilkendelse af løbende invalidepension, da pensionsordningen, i henhold til gældende regulativ, ændres inden tilkendelse kan finde sted.
>
> Klageren rammes 3. juni 2003 af en hjerneblødning, og kan efterfølgende ikke genoptage sit arbejde og må fratræde sin stilling 30. september 2004. Hun tilkendes efterfølgende en erstatning for kritisk sygdom på kr. 75.000,- og senere igen en gruppeinvaliditetserstatning på kr. 240.000,-, men nægtes af PBU løbende invaliditetsydelse, med henvisning til, at ordningen på tilkendelsestidspunktet er ændret.
>
> Klageren havde ved sygdommens opståen en berettiget forventning om, at den erstatning, der fremgik af pensionspolicen, også var gældende på det tidspunkt, hvor det må erkendes, at hun er varig invalid, opstået ved sygdommen 3. juni 2003. I en telefonsamtale 2. september 2008, bekræfter medlemschef L.H., PBU, at man fastholder afgørelsen, med henvisning til, at PBU betragter klageren som invalid fra det tidspunkt hvor hun fratræder sin stilling og kan tilkendes invaliditetsydelser. Dette må være baseret på interne praktiske forhold i PBU og ikke baseret på en lægefaglig vurdering af invaliditetens opståen. I øvrigt vil det være uhørt, at en forsikringsordning, til ugunst for sikrede, med tilbagevirkende kraft, kan ændres efter forsikringsbegivenheden har fundet sted, fordi pensionsordningen er meddelt ændret på et senere tidspunkt, ordningen er opsagt etc."

Selskabet har i svarskrivelse af 30/9 2008 til nævnet bl.a. anført:

> "**Begrundelse**

Klager er omfattet af PBU's Regulativ 1, som er en lønafhængig pensionsordning. Det betyder, at pensionsbidraget benyttes til løbende at 'købe' ydelser i en bestemt rækkefølge i den udstrækning, der er råd/pensionsbidrag til det. Først købes gruppedækning ved død, invaliditet og kritisk sygdom. Dernæst købes alderspension op til 30 pct. af lønnen. Endelig købes der invalidepension, børnepension, dødsfaldssum, ægtefællepension og alderssum i denne prioriterede rækkefølge. Er der herefter penge tilbage, købes der yderligere alderspension. Bestemmelserne findes i pensionsregulativets §§ 7 og 7A (Bilag …).

Af pensionsregulativets § 7 fremgår, at 'Pensionsydelserne indgår i pensionsordningen i den rækkefølge, der er nævnt i §§ 7A og 7B, og i det omfang, der er pensionsbidrag til det. Dette betyder, at kun en del af de ønskede niveauer for pension vil kunne opnås, såfremt der ikke er bidrag nok.'

§ 7A fastlægger rækkefølgen for 'køb' af ydelser jf. ovenfor. Pensionsregulativets § 7C regulerer pensionsbidragets anvendelse. Her fastsættes visse beløbsgrænser og visse forudsætninger lægges ind i fordelingen af pensionsbidrag. Disse forudsætninger kan gøre, at der f.eks. ved lønændringer ikke er tilstrækkeligt pensionsbidrag til at opretholde de pensionsydelser, som var gældende før lønforhøjelsen. Hvis dette er tilfældet, ændres ydelserne (§ 7C). Ydelserne ændres i den fastlagte rækkefølge i § 7A nr. 1-7. Ændringerne kan bestå i en nedsættelse eller bortfald af en eller flere af de sidste ydelser til fordel for, at en eller flere af de første ydelser forhøjes for at kunne udgøre den fastlagte procent af den nu forhøjede løn (§ 7C).

Ovennævnte kan betyde, at f.eks. en lønstigning/bidragsstigning kan gøre, at en invalidedækning forsvinder eller mindskes, da selv en lille lønstigning betyder, at der skal bruges en større andel af pensionsbidraget til at 'købe' den obligatoriske del af alderspensionen på 30 pct. af den pensionsgivende løn.

Det er således på ethvert tidspunkt lønnens størrelse, der afgør, hvordan pensionsordningen og dækningen på et givent tidspunkt er sammensat.

I det konkrete tilfælde fik klager i 2003 (Bilag …) meddelelse om, at der som led i en ny overenskomst var sket en forhøjelse af pensionsbidragsprocenten. Denne forhøjelse var pr. 1. april 2003 brugt til at købe hhv. dækning ved kritisk sygdom og pensionsopsparing med depotsikring. På pensionsoversigten for 2004 (Bilag …) fremgik det således, at klager var berettiget til livsvarig alderspension, gruppeinvalidesum samt gruppedødsfaldssum. Den løbende invalidepension (som fremgik af tidligere pensionsoversigter, herunder den af ... omtalte) var faldet væk på grund af stigningen i bidragsprocenten, jf. ovennævnte regler i Regulativ 1.

… anfører, at klager ved sygdommens opståen i 2003 havde en berettiget forventning om, at 'den erstatning, der fremgik af pensionspolicen, også var gældende på det tidspunkt, hvor det må erkendes, at hun er varig invalid, opstået ved sygdommen 3. juni 2003'. Heroverfor skal PBU fastholde, at det ikke på dette tidspunkt var muligt at vurdere, om klagers erhvervsevnetab var på 50 % og samtidig af ikke forbigående karakter (varig). Dette understøttes dels af klagers egen læges vurdering i forbindelse med ansøgningen om helbredsbetingede ydelser og dels af akterne fra H. Kommune, hvor det bl.a. fremgår af statusattest dateret 9. juni 2004, at 'der er ingen der kan sige, hvordan pt. vil kunne komme til at fungere' ligesom det fremgår, at klager anbefales et ophold på Center for Hjerneskade, jf. Bilag ... Det er således fortsat PBU's vurdering, at det på daværende tidspunkt ikke kunne vurderes, om klagers erhvervsevne varigt og i ethvert erhverv var nedsat med mindst halvdelen. Det skal bemærkes, at klager ikke ankede PBU's afslag på invalidesum i 2004.

Først da PBU revurderede klagers ansøgning i marts 2005, og klager i mellemtiden var blevet visiteret til fleksjob, kunne PBU vurdere, at klagers erhvervsevne varigt var nedsat med mindst halvdelen, jf. Bilag ... På dette tidspunkt blev klager derfor bevilget invalidesum og året efter varig bidragsfritagelse som følge af kendelsen om offentlig førtidspension. Den løbende invalidepension faldt bort fra ordningen i 2003 som følge af klagers stigning i bidragsprocent, jf. bestemmelserne om dækningsrækkefølgen i Regulativ 1.

Der er således ikke tale om, at forsikringsordningen ændres med tilbagevirkende kraft (som anført af …), idet det først på tidspunktet for fleksjobvisiteringen var muligt at vurdere, om klagers erhvervsevne varigt var nedsat med mindst halvdelen (hvilket er en betingelse for udbetaling, jf. Regulativ 1 § 8 A), hvorfor klager først på dette tidspunkt var berettiget til helbredsbetingede ydelser fra PBU. På grund af reglerne i Regulativ 1 var den løbende invalidepension imidlertid faldet væk.

Konklusion
Klager blev i 2005 bevilget invalidesum fra PBU, da man på dette tidspunkt vurderede hendes erhvervsevne varigt nedsat med mindst halvdelen i ethvert erhverv. På dette tidspunkt var klagers løbende invalidepension faldet væk som følge af reglerne om lønafhængige dækninger i PBU's Regulativ 1. Klagers pensionsordning indeholdt derfor ikke løbende invalidepension på det tidspunkt, hvor klagers erhvervsevne varigt var nedsat med mindst halvdelen. PBU skal derfor fastholde sin afgørelse."

Parterne er efterfølgende fremkommet med yderligere bemærkninger, som er forelagt nævnet.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 7 Pensionsydelser**
…
Pensionsordningen er sammensat af obligatoriske pensionsydelser og valgfrie pensionsydelser, som medlemmet selv kan bestemme inden for de givne rammer. Pensionsydelserne indgår i pensionsordningen i den rækkefølge, der er nævnt i §§ 7A og 7B, og i det omfang, der er pensionsbidrag til det. Dette betyder, at kun en del af de ønskede niveauer for pension vil kunne opnås, såfremt der ikke er bidrag nok.
…
§ 7A Ydelser for medlemmer som er under 60 år ved optagelsen

Medlemmer, der ved optagelse i pensionsordningen er under 60 år, bliver omfattet af:

1. Gruppeforsikring (obligatorisk)

Ydelser der udbetales ved varigt erhvervsevnetab, ved kritisk sygdom og ved død.

Beløbsstørrelser, ydelsesmønster og betingelser for udbetaling fastsættes af bestyrelsen under iagttagelse af aftaler indgået mellem lønoverenskomsternes parter.

Gruppeforsikringsbidraget fastlægges for et år ad gangen.

2. Alderspension (består af en obligatorisk og en valgfri del)

Den obligatoriske del skal være på 30 % af den pensionsgivende løn. Der er ingen øvre grænse for den valgfri del.

3. Invalidepension (obligatorisk)

Udgør 50 % af den pensionsgivende løn ved tab af mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne inden medlemmet fylder 60 år.

Hvis erhvervsevnen inden medlemmet fylder 60 år bliver nedsat med halvdelen eller derover, men med mindre end 2/3, udgør invalidepensionen det halve.

Såfremt et medlem overgår fra deltidsbeskæftigelse til højere deltidsbeskæftigelse eller fuldtidsbeskæftigelse og inden 1 år efter overgangen til højere beskæftigelse bevilges invalidepension, beregnes pensionsydelserne ud fra den før overgangen gældende pensionsgivende løn og bidrag, med mindre invaliditeten skyldes et ulykkestilfælde eller en sygdom, som medlemmet har pådraget sig efter overgangen til højere beskæftigelse. Det overskydende pensionsbidrag anvendes til pensionsformål efter retningslinjer fastsat af PBU's bestyrelse.

4. Børnepension (obligatorisk)

Udgør 15 % af den pensionsgivende løn til hvert af medlemmets børn under 24 år ved medlemmets død, ved tab af mindst 2/3 af erhvervsevnen og ved alderspensionering ved 67 år.

5. Dødsfaldsdækning (valgfri)

Medlemmet skal i forbindelse med optagelsen vælge enten dødsfaldssum på 300 % af den pensionsgivende løn, eller kollektiv valgfri ægtefællepension på 25 % af den pensionsgivende løn. Medlemmet skal desuden vælge, om ægtefællen i givet fald skal modtage løbende pension i længst 10 år, længst til ægtefællen fylder 67 år eller til ægtefællen dør.

Ved optagelse i pensionsordningen fås automatisk dødsfaldssum med ret til i stedet at vælge en af ægtefællepensionerne.

Dødsfaldsdækning kan fravælges efter mindst 3 års bidragsbetaling. Ved senere tilvalg igen kræves afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger.

Indtil et medlem fylder 55 år, kan der vælges om imellem ægtefællepensioner og dødsfaldssum i forbindelse med indgåelse af ægteskab, skilsmisse eller ægtefællens død.

Efter et medlem er fyldt 55 år kan der vælges om imellem livsvarig ægtefællepension, ægtefælle- pension i længst 10 år og dødsfaldssum i forbindelse med indgåelse af ægteskab, skilsmisse eller ægtefælles død. Medfører omvalget en stigning i dødsrisikoen, kan der i tilfælde af medlemmets død inden 12 måneder efter omvalget ikke udbetales pension svarende til stigningen i risikoen. I så fald frigøres de til stigningen medgåede pensionsbidrag og anvendes til pensionsformål efter retningslinjer fastsat af PBU's bestyrelse. Omvalg, der ikke sker i forbindelse med indgåelse af ægteskab, skilsmisse, eller ægtefælles død, kan kun foretages mod afgivelse af tilfredsstillende hel-

bredsoplysninger. Efter et medlem er fyldt 60 år, kan der ikke foretages omvalg/tilvalg/fravalg. Medlemmets ret til at vælge ægtefællepension fra kan være begrænset, hvis en tidligere ægtefælle har bevaret ret til ægtefællepension iht. gældende lovgivning.

6. Alderssum (valgfri)

Udgør 50 % af den pensionsgivende løn.

Alderssum skal være etableret inden medlemmet fylder 60 år. En tilvalgt alderssum kan fravælges inden medlemmet fylder 60 år.

7. Yderligere alderspension

Såfremt hele pensionsbidraget ikke er brugt til køb af ydelserne under pkt. 1-6, anvendes restbidraget til køb af yderligere alderspension.

§ 7B Ydelser for medlemmer, som er fyldt 60 år ved optagelsen

Medlemmer, der ved optagelse i pensionsordningen er fyldt 60 år, bliver omfattet af:

1. Gruppeforsikringens dødsfaldsdækning

2. Alderspension

§ 7C Pensionsbidragets anvendelse m.v.

Bidrag til alderssum og dødsfaldssum kan højst udgøre 10 % af det samlede pensionsbidrag ekskl. bidrag til gruppeforsikringsordningen.

Det kan betyde, at der ikke er tilstrækkeligt pensionsbidrag til ønskede sumdækninger.
Bidrag, der anvendes til alderssum, må ikke overstige den til enhver tid gældende grænse i Pensionsbeskatningsloven for indbetaling til kapitalpensionsordninger.

Ved lønændringer - f.eks. i forbindelse med overgang fra deltids- til fuldtidsbeskæftigelse, forfremmelse eller lignende - kan det vise sig, at der ikke er pensionsbidrag til at opretholde de pensionsydelser, som var gældende før lønforhøjelsen. I så fald ændres ydelserne.

Da ydelserne købes i den fastlagte rækkefølge i § 7A nr. 1-7 og § 7B nr. 1-2, nedsættes eller bortfalder en eller flere af de sidste ydelser til fordel for, at en eller flere af de første ydelser forhøjes til at udgøre den fastlagte procent af den nu forhøjede løn. Gruppeforsikringen (nr. 1) forbliver uændret.

§ 8 Udbetaling af erhvervsevnetab
Udbetaling sker, når medlemmets erhvervsevne af ikke forbigående karakter er nedsat med mindst 2/3 respektive halvdelen af den fulde erhvervsevne.
…
Udbetaling af invalidepension får virkning fra den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen har vart uafbrudt i 3 måneder, dog tidligst fra den dag, lønudbetalingen er ophørt eller nedsat som følge af nedsættelse af erhvervsevnen."

Nævnet udtaler:
Sådan som forsikringsbetingelserne er udformet, er klageren omfattet af de dækninger, der var gældende, når klagerens erhvervsevne er nedsat med halvdelen eller 2/3 af den fulde erhvervsevne. Det er endvidere en betingelse, at nedsættelsen ikke er af forbigående karakter. Efter nævnets opfattelse var klagerens erhvervsevne i juni 2003 nedsat med 2/3, men betingelsen om, at erhvervsevnetabet ikke må være af forbigående karakter, må efter nævnets opfattelse føre til, at forsikringsbegivenheden først er sket, når det kan konstateres, at erhvervsevnetabet ikke er af forbigående karakter. Dette tidspunkt ligger efter nævnets opfattelse utvivlsomt senere end det tidspunkt, hvor den løbende invalidepension var bortfaldet.

Derfor

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann